

اوستات مخمریه مخمریه عربی

هفتہ لق سیاسی، ادبی و علمی غزہ در.

جلد : ۱

سنه : ۱ ۲ جمادی الاولی ۱۳۳۵ ۱۱ شباط ۱۳۳۲ نومرو ۱۷

[گموعہ من، رشاد نوری بکاک بو کوزل و مکمل مقالہ سنی نشر ایله، قارئلرینہ ادبیاتک اهال ایدلش بعض حقائقی عرض ایدر .]

ادبیات ملیہ مسئلہ سنی

۳

الهام

اولکی مقالہ لردہ شکل مسئلہ سنی کو زدن پھیرمش، لسان و وزنده سادہ یکہ دوغری بر تعلیل کو روپیکنی قید ایتھدک۔ بو تعلیل تفسیر ایٹک لازم کلیرسہ ظن ایدرم اک عقلہ یاقین فرضیہ شو اولور: شکل غایہ موقعندن واسطہ موقعنہ ایندیور. تحسس و تخیل ذوقی لسان واسلوب معماریسنک. تأمین ایتدیکی ذوقہ تفوق ایدیور و بالنتیجہ شکل وروح آرہ سننہ ب瑞اقیناق وجودہ کلکہ باشلا یور. بو حرکتک ایکیسنک تأمیلہ بر اولما سیلہ نتیجہ لمحہ سنی ولسان مسئلہ سنکدہ بو صورتله کنڈیلکندن حل اولما سی پک ممکندر .

بو مقالہ ده روح والہام اعتباریله ادبیاتک ملیتک نہ اوپنیغی، نظریہ و قاعدہ ایله الہامزہ بر استقامت ویرمک ممکن اولوب اولما یہ جغی تدقیقہ چالیشہ جغز .

* *

ادبی اثرلر قوای روحیہ دن هانکیلرینک، نہ صورتله ایشلمہ لرندن دوغار؟ مقصدہ وارمی ایچون اولا بونقطہ ی - ولوکہ اک بسیط شکلندہ - کو زدن پھیرمک ایحاب ایدر. ادبی اثر یا زمیق عملیہ سننہ نظر دقتہ آلنہ جو ایکی جہت واردہ: اولا صنعتکارک فکر لری کہ بونلری مدخل بر سرمایہ یہ تشییہ ایدہ بیلیرز. ثانیا: فکر لرینک ببر لری دعوت ایتمی، ببر لرینہ زنجیر لمحہ سنی حادثہ سنی کہ بو کادہ «الہام» دیجے جکز. بونلر دن بر نجیسی بروار لاق، ایکنچیچسی بر فعلدر .

بیشمی فکر والہامی صیرہ ایله تدقیق ایدھلم .

علم رو جدہ کی «فکر» کلہی سنک قو نوشور کن قول الاندیغمز «فکر» سوزندن دها واسع بر معنا سی واردہ، اونک ایچون بو کلہ او زرندہ بر آز دورا جغز .

جو اس جسمہ واسیطہ سیلہ خارج دن آلہ دیغمز احساساتک خاطرہ لرینہ «جیحال - image» دینیورم

برهه‌لاق تاریخ حرب

[۱۳۲۲ شباط ۸]

هنوز حرب جبهه‌لرندہ بويوك حرکات باشلامادی . بر ، ايک آيدر تعاقب ايمکدھ اولان مهم وقایع حربیدن عاری هفتھه‌لرله بوھفته آراسنده هیچ برفق يوق . بلا استثنابوتون جبهه‌لرده مسلسل سپر محارباتنىك ایحجان ایتدیکي مصادمات و فعالیت متقابلە وار .

بو خصوصىدە اك زیاده غرب جبهه‌سی کوزه چارپیور . بو جبهه‌دەکی فعالیت دیکر يرلردن زیاده . انکلیزلر - اك بويوك قسحى (آنقر) چانی حوضه‌سنه منحصر اولق اوزرە . غرب جبهه‌سنک بعض اقسامنده شدتلى طوپجى آتشلىرى و آز چوق مهم تعرضلار اجرا ايدیبورلر . فقط هیچ برشیئه موفق اولاماپورلار . فرانسلرک تشبات و حرکاتى انکلیزلر درجه‌سندە دکلسىدە ، اوئلرده فعالیت كوسترمىكىن خالى قالماپورلر .

آنچىق ، بو هفته ظرفنده غرب جبهه‌سندە ، موقفىتلە توج ايدەن ، و بزم طرفه عائىد اولىدېچە مهم بىر حركت حربىه وقوع بولدى . آلمانلر شامپانىادە (رەنس) ايلە (وردون) آراسنده كاشن (ديپون) كويىنك جنوپنده مكمل بىر طوپجى استحضاراتىندن صوکره تعرضه كچدىلر و فرانسلر لارك ۲۶۰۰ مترو اگىنده و ۸۰۰ مترو درينلەكىنده درت خطى بالھجوم ضبط ايتدىلر . ۲۱ ضابط ايلە ۸۳۷ عىسکر اسىر و ۲۰ مىترالیوز آلدىلر . دیکر جبهه‌لر اىچون بويوك بىرىشى صايىلاماپاچق اولان بوموقىت ، غرب جبهه‌سی كېيىھ قارىشى فوق العاده ترصين و تحكىم ايدىلش بىر ساحة حرب اىچون چوق مەمدر و آلمانلرک اىستەدكلرى آنده اقلی ضئايعات ايلە اعظمى موقىت استحصلال ايدەبىلە جىڭلىنى بىر داها اىبات ايدەر . بىر كىلو مترو قدر درينلەكىنده ير ضبط ايتىك ، فرانسلرک جبهه‌لرینك كريسنى امكانيك حد فايه‌سندە تحكىم اىتەدكلرىنى فخورانە سوپىلەدكلرى شوچىرادە ، اوئلرک دىدە انتباھ و اندىشە لرىنى آچە جقدر . مع هذا بو حادثه منفرد قالدى ؟ ما بعدى كىلەدى . دىك اوپىرلە آلمان باش قوماندانلىقى صرف موضى بىر تشىبىنده بولۇنۇش ، اورادەكى تعبيه وضعىتى اصلاح ايتىك اىستەمشىدر .

غرب جبهه‌سندە صوک زمانلرده كورولۇن اوافق بويوك مصادمات و محارباتىدە اك زیاده نظر دقتى جلب ايدەن شى آمان تبليغلىرىنىك ، آمان طوپجى آتشلىرىنىڭ تائير مخربىندن مصراً و كراراً بىخت ايمەلرider . آلمانلرک صوک زمانلرده بوتون جبهه‌لرده و بالخاصه غرب جبهه‌سندە طوپجى قوتلىرىنى فوق العاده تزىيد وا كىل اىتەدكلرى آكلاشىلپور . ذاتاً برايى آى مقدم مارشال هىنندەپورغ بىر آمرىيقالى غزەتە بىجاپىنە دىمىشىدى كە :

« كېن ياز ، صوم تعرضنىڭ بىدايىنده انکلیزلرله فرانسلر بىزە طوپجى جەتىندن پىك فائق ايدىلر . فقط تعرضك صوکلىرىنى طوغىرى بىر خصوصىدە آرامىزدە مساوات حصولە كالدى . كەجەك ايلك بىاردە ايسە تفوق قطعىيا بىزدە قالە جقدر »

بوسوزلری شیمدى وقوفات ده اثبات ایدییور. خصلریز ایکى سنه متادیا آمریقا فابریقه لریله برلنکده چالىشدقدن صوکره آلمان اسلحه مکمله سی درجه وعدندە افواه جسمیه ناریه اعمال ایده بىلدیلسه ده آلمانیتاده صوک بھاردن برى تطبيق ايدلکدە اولان سوپرلرک مکلفیتی قانونی سایه سندە، ذاتاً مکمل اولان اسلحه اهمالاتنه برقات داها کرمی ویرلش و بو سایه ده ياقلاشان ایلک بھار محارباتنده خصلریزه فائق افواه ناریه نك میدان حربه سوق امکانی، حتی شیمدى دن، حاصل اولىشدر. يوقاریده سوپلە دیکمز وجھله بوتون جبهه لرده آنجق سپر محارباتی جريان ایدییور. کچن هفتە کى نسخە مزدە بحث ایتدىکمز، رومانيا جبهه سندە (پوتنا) وادیسى يولى اوزرنده کى آلمان تعرضى متعدد روس موضعلرینك ضبطیله نتیجه لندى و عادى ایتمەدى. شو صيراده اورالرده احوال هويا اوقدر سرتدرکه بويوك تعرضلە امکان يوقدر.

عثمانلى حرب جبهه لرى ایچنده اکزیاده فعالىته صحنه اولديغى کچن هفتە کى نسخە مزدە سوپلە دیکمز، عراق، جبهه سندە محاربات بوتون شدتىلە دوام ایدییور. فقط انكلیزلر، تبليغ رسمايلر مزدە مكرراً بىلدیرلەيکى وجھله، بعضاً برايکى لوادرجه سندە کى قوتلىي محو اولاچق درجه ده ضایعات ويرمه لرىنه رغمماً اساسلى هيچ برموقىت استحصل ايدەمە يورلۇ. حتی ٦ شباط تارىخلى تبليغ رسمايده انكلیزلرک قسم كاي قطعاً دىجاهنک اون كيلومترو جنوبيه چىكىلارى بىلدیريلىيوردى. انكلیز تبليغ رسمايلرینك بوتون اشاعاته رغمماً اليمىم كوة الاماوه صاغلام صورتە المزده در والمزده قالاجقدر. انكلیزلر داها جوق چوق مارت غايىه سنه قدر فعالىت كوشىرە بىلەرلر. اوندىن صوکره شدید سىجاقلە باصە جنى ایچنون عاطل قالىغە مەكتوبىدرلر.

صحنه سیاسیاتدە اکمەم حادىه طلعت پاشا قابينه سىنک پروغرامى او قوماسى وتحت البحر لر آبلوقە سى مسئله لرى در.

طلعت پاشا قابينه سىنک مجلس مبعۇئاندە او قودىغى پروغرام، صراحت وقطعيت بيان جهتىلە، شیمدى يە قدر دىكىر عثمانلى قابينه لرىنک پروغراملىرىنک پك فائىدر. يرىز مساعد اواسىه يدى، پروغرامك خطوط اساسىه سنى اولسون، بورايه درج ايدىردىك. يالكىز برقىرىسى اقتباس ایدە جىڭىز كە بوتون تۈركى ترجمان روحيدر: « دىيادە بىر تىك عثمانلى قالىچىه استانبولىن چىقما يە جغز ». تتحت البحر آبلوقە سى كمال شدتىلە دوام ایدییور. يالكىز شبايطىك ایلک ١٥ ندە ٣٠٠ بىك طونلىق كى بايتىلشىدە. شونى ده دوشۇنە لىدركە شبايطىك ١٢ - ١٣ يە قدر بىطرف كېلىرە ويريلن مهل جارى ايدى. دىكىر طرفدىن هنوز اصحاب سفائن كېلىرىنى لىمانلردىن چىقاراما يورلۇ. انكلیزلر سوق ضرورتى كېلىرىنى چىقارىمغە باشلاقدىن صوکره ضایعات يكۇنى داها زىادە آرتا جقدر. شیمدى يە بىقدىرى دە يتر. زىرا مقصد مناقلاتى كىسىكىدر. كىرك انكلیزلر، كىرك فرنسىزلر و ايتالىانلر كومور و لوازم غدائىه و حربيه قىدانى شدتىلە حسن ايدىيوزلر. بىر اجتىعادە لورد (كورزون) « وضعىت نەقدر تىكىن سە اوقدر فنادر » دىدېيکى كېلىرى لورد (فارسون) ده « تتحت البحر محاربە سىنک بىزى بويوك بىر تىك كە قويدىغى انكارا يەتكەن دىكىدر ». دىيىشىدە. بىو سوزلۇ كافى درجه ده صرىيىحدەر. بىكىلە يەلم. آلمان - آمریقا انقطاع مناسباتنده يېرى بىر حادىه يوقدر. طرفىن سفیرلىرى يولىدە درلر. آمریقادە خرب و صلح لە او عليهنده مجادلات و مذاقات وار. بۇنى دە ساڭتاناھ بىكىلە يەلم.